

te Rheden

Verbonden Partijen

Oriënterende vergadering
Raad
13 december 2022

Hageman Advies

Maarten Hageman

Voormalig secretaris/directeur Regio en Faculteitsdirecteur

Inhoud, relaties, processen en rechtsvormen

Docent samenwerking en governance VU en VNG

Leergangen, workshops, masterclasses, dagvoorzitter

Onderzoek en advies

programma

- Hoe werken overheden samen; wat is een ‘verbonden partij’ (en wat is het niet?)
- Raad en college in de samenwerking

- Pauze

- Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr); nieuwe mogelijkheden voor de raad voor meer invloed.
- Slot: wat hebben we vandaag gezien en wat is de logische volgende stap?

Hoe werken we samen?

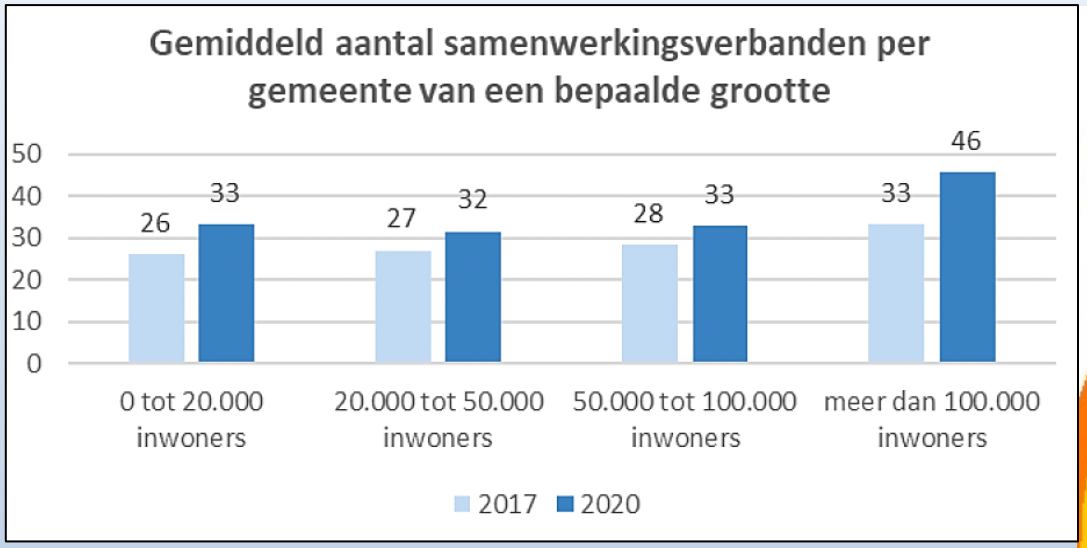

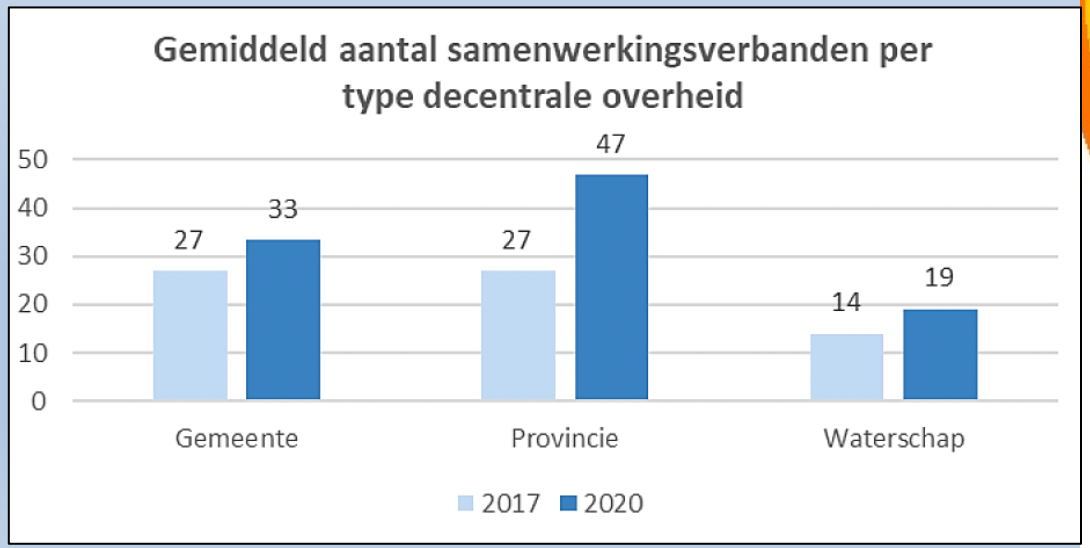

1. Hoeveel samenwerkingsverbanden?
2. In Rheden?
3. Werken kleine gemeenten meer of minder samen?

Samenwerkingsverbanden in Nederland

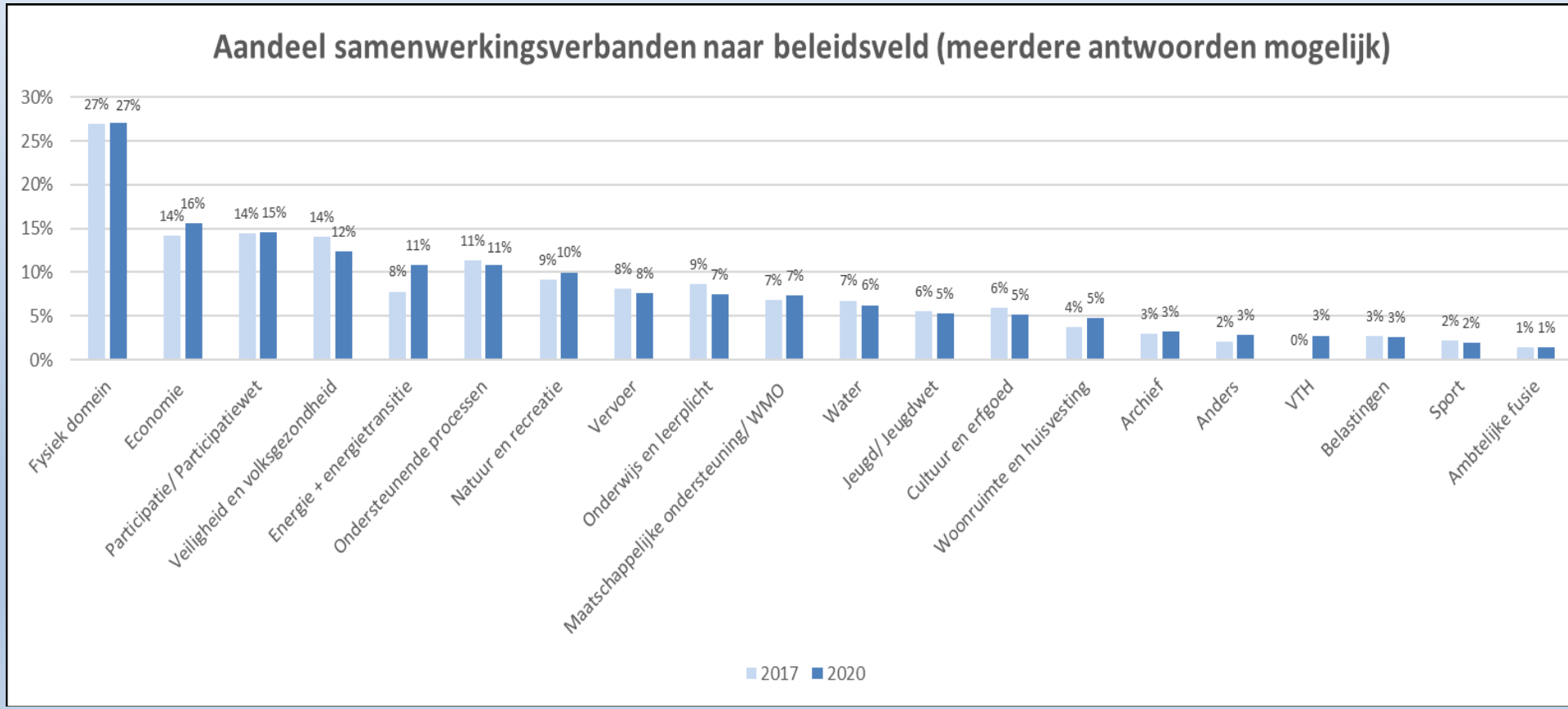

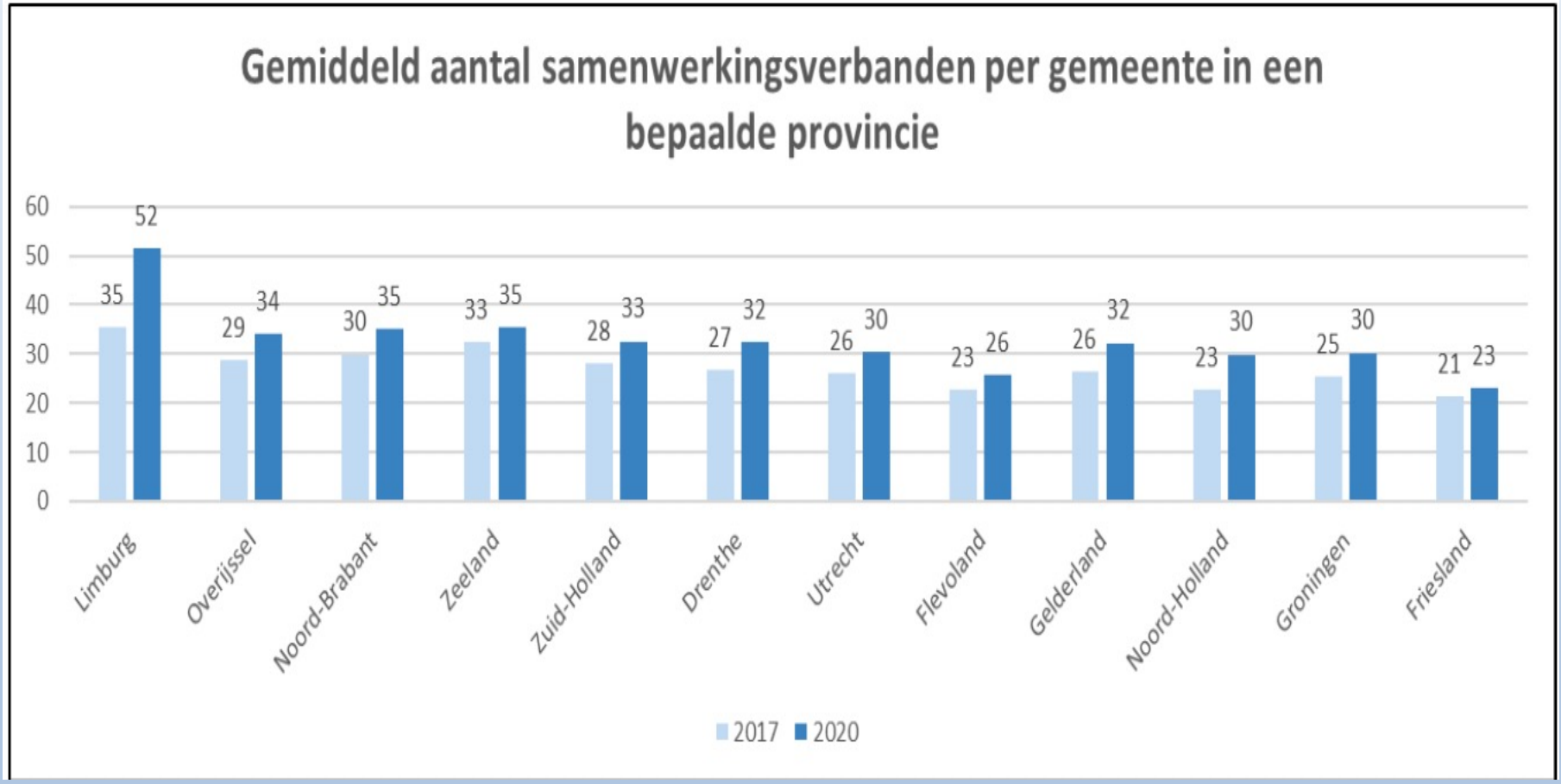

Waarop wordt samengewerkt?

Fysieke domein (27%). Arbeidsmarkt en economie (16%), Participatiewet (15%).
Sociaal domein als geheel: 20% van de samenwerkingsverbanden.

Per provincie

Samenwerken!

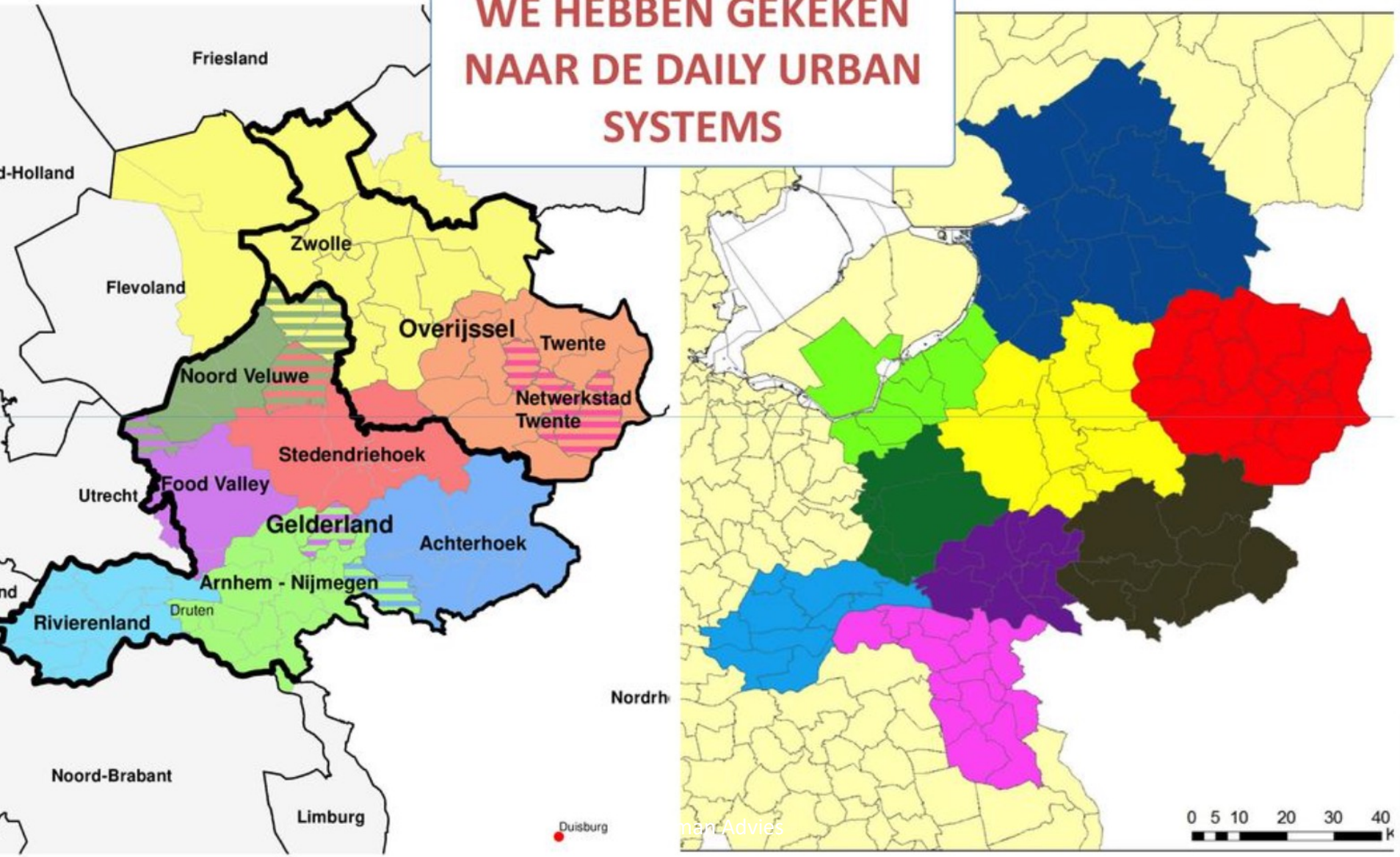

bestuurlijke werkelijkheid | **maatschappelijke werkelijkheid**

Formele regio's versus **Functionele regio's**

WE HEBBEN GEKEKEN NAAR DE DAILY URBAN SYSTEMS

Brede welvaart

Brede welvaart gaat over welzijn inwoners.

Leefomgeving, levensonderhoud, gezondheid, veiligheid, persoonlijke ontplooiing, sociale contacten, behoud biodiversiteit, rechten voor groepen inwoners.

Kortom: alles wat mensen van waarde vinden.

De regio is bepalend voor de brede welvaart. Denk aan museumbezoek, boswandeling, werk. Het gaat dus ook om de omvang waarin inwoners gebruik kunnen maken van de voorzieningen bij andere gemeenten, en de mate waarin zij het waarderen.

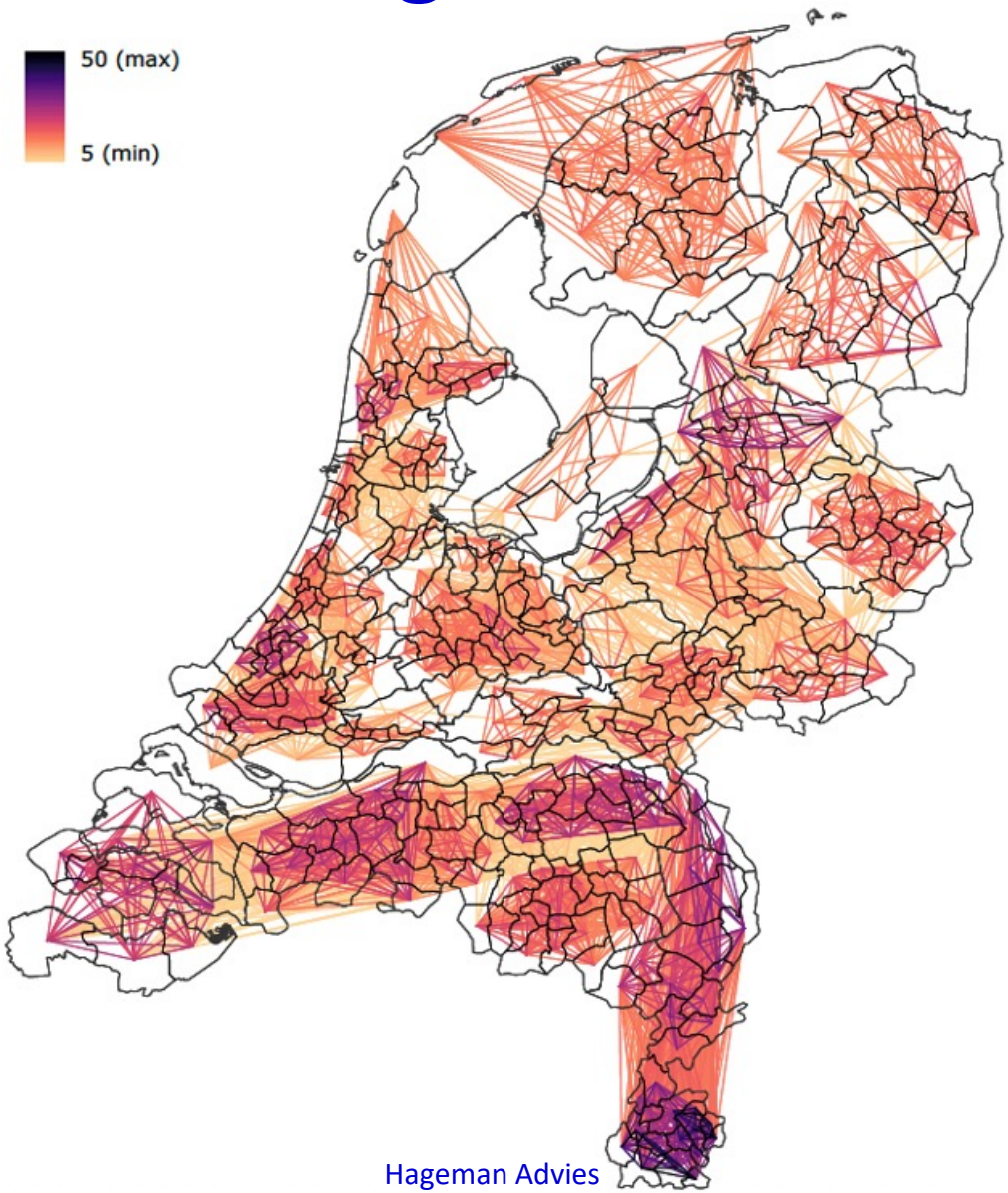

Coalitieakkoorden

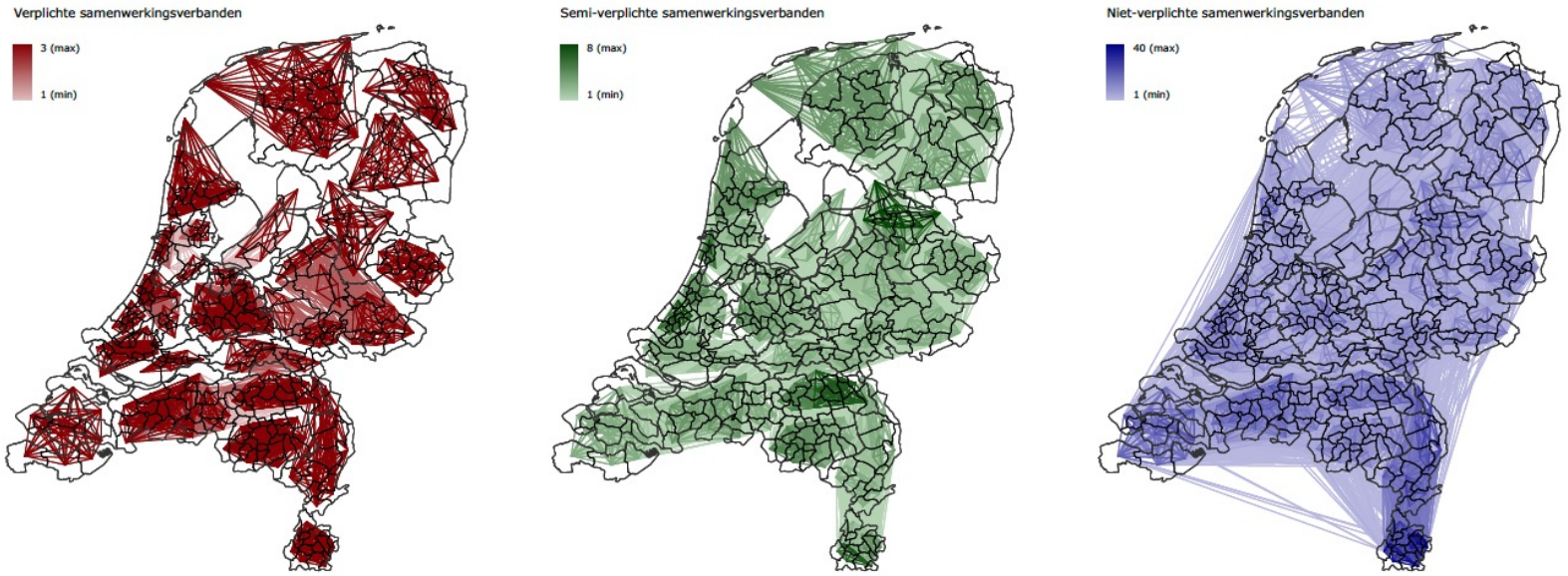
- **Regionale Samenwerking**
  - krijgt evenveel aandacht als 4 jaar geleden
  - Maar wat minder vaak louter gekoppeld aan economie: nu ook wonen en stikstof
- **Regiodeals:** aanjagers
- **Samenwerkingsthema's**
  - corona en criminaliteit, natuurbeheer, biodiversiteit, stikstofproblematiek, circulariteit, droogte, wateroverlast, overstromingen, klimaat, innovatie.

Congruentie

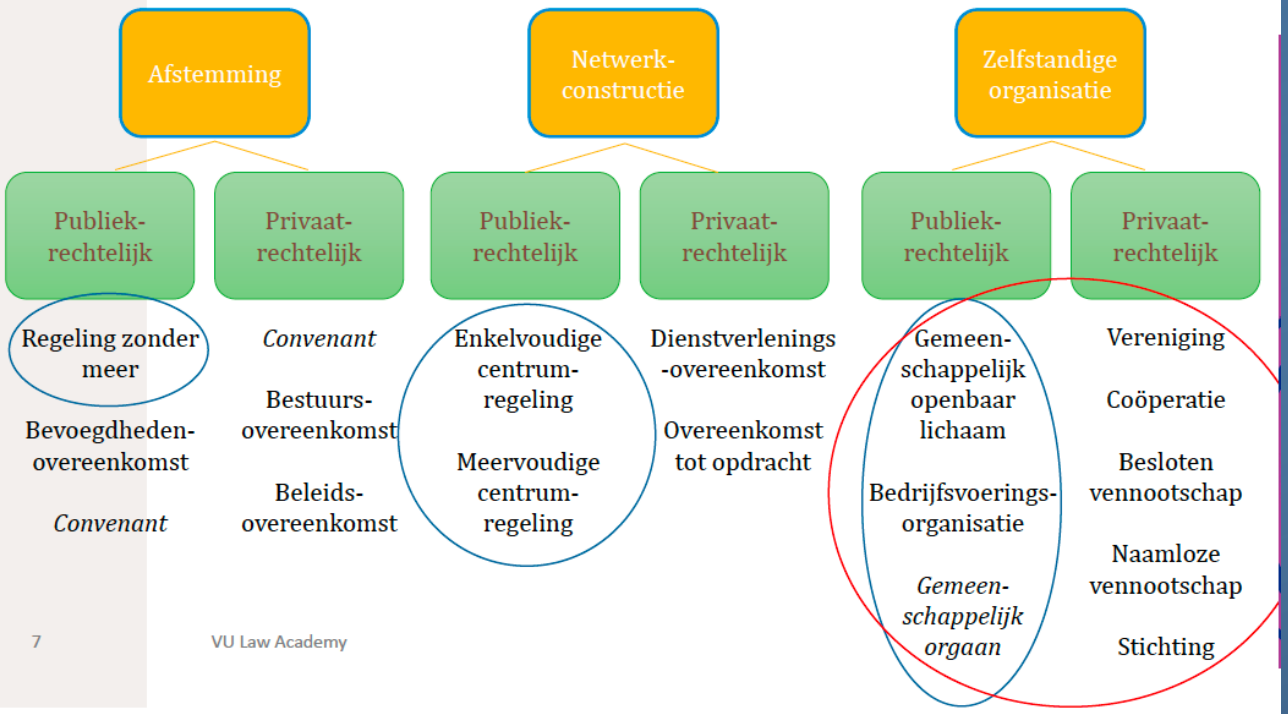
Figuur 55 *BRE's uitgesplitst naar niet-verplichte, semi-verplichte en verplichte samenwerkingsverbanden*

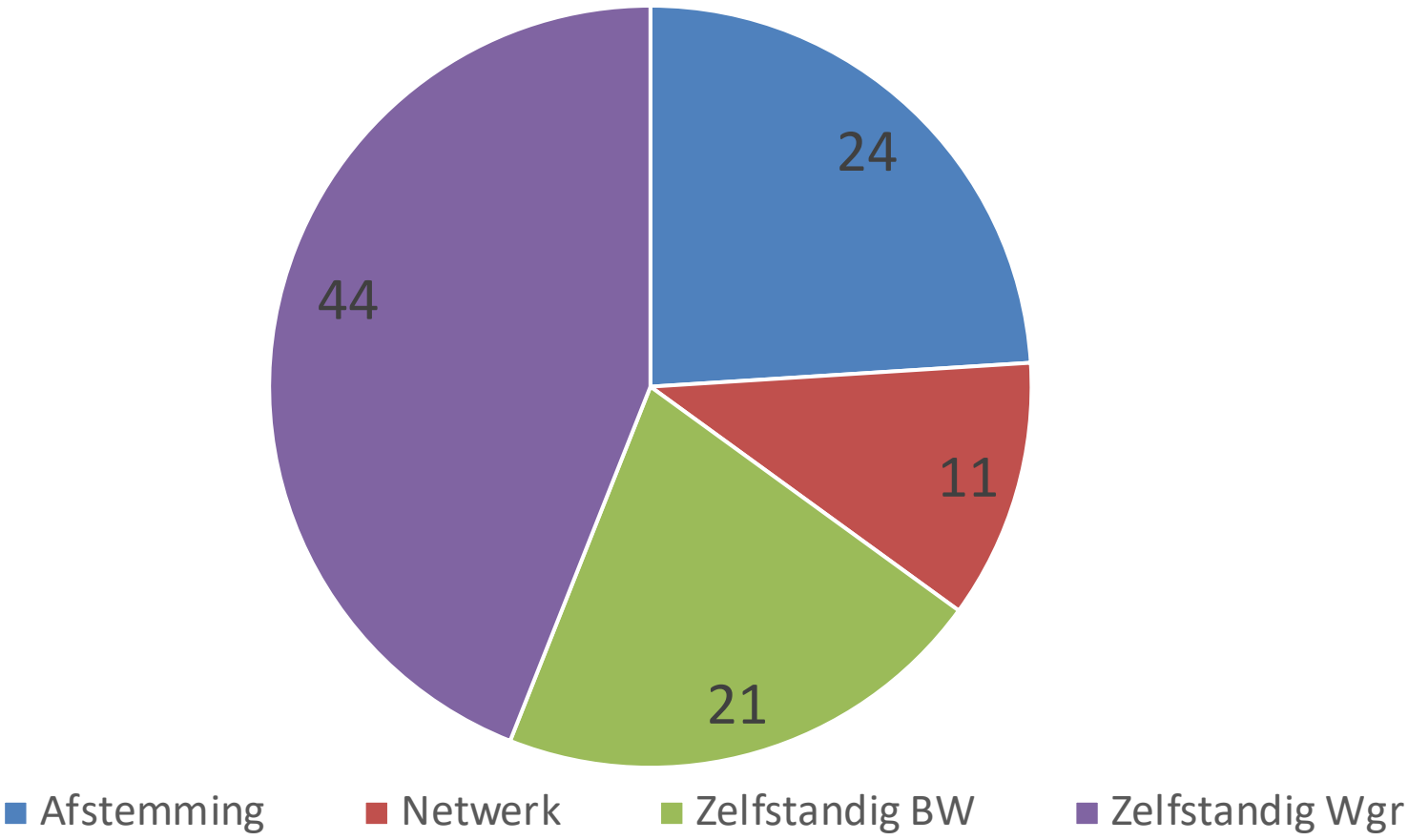
Bron: Bewerking dataset PROOF/KWINK door auteurs, visualisatie door Geodienst van het Centrum voor Informatie Technologie, Rijksuniversiteit Groningen

Hageman Advies

Samenwerkingsvormen

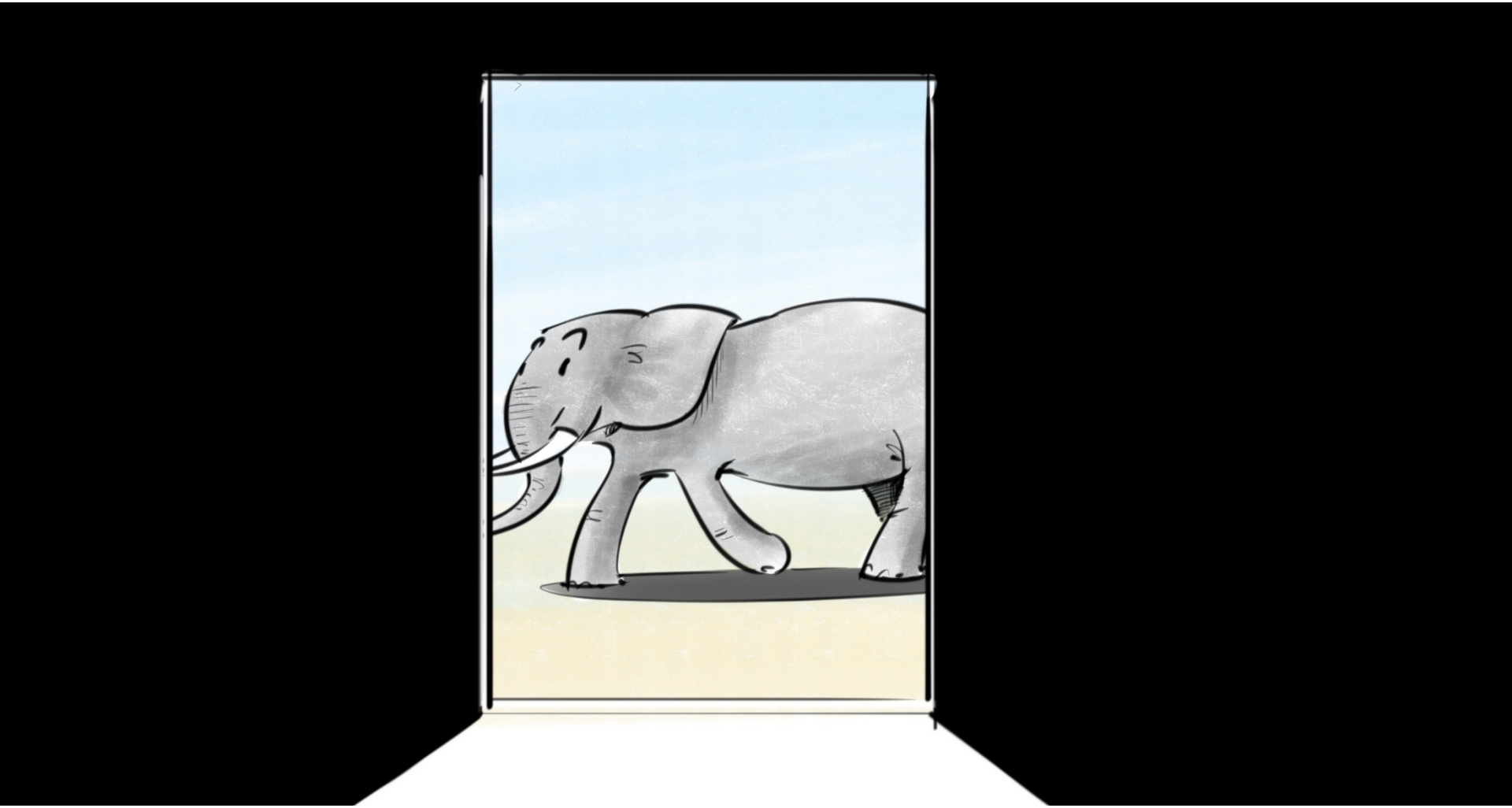

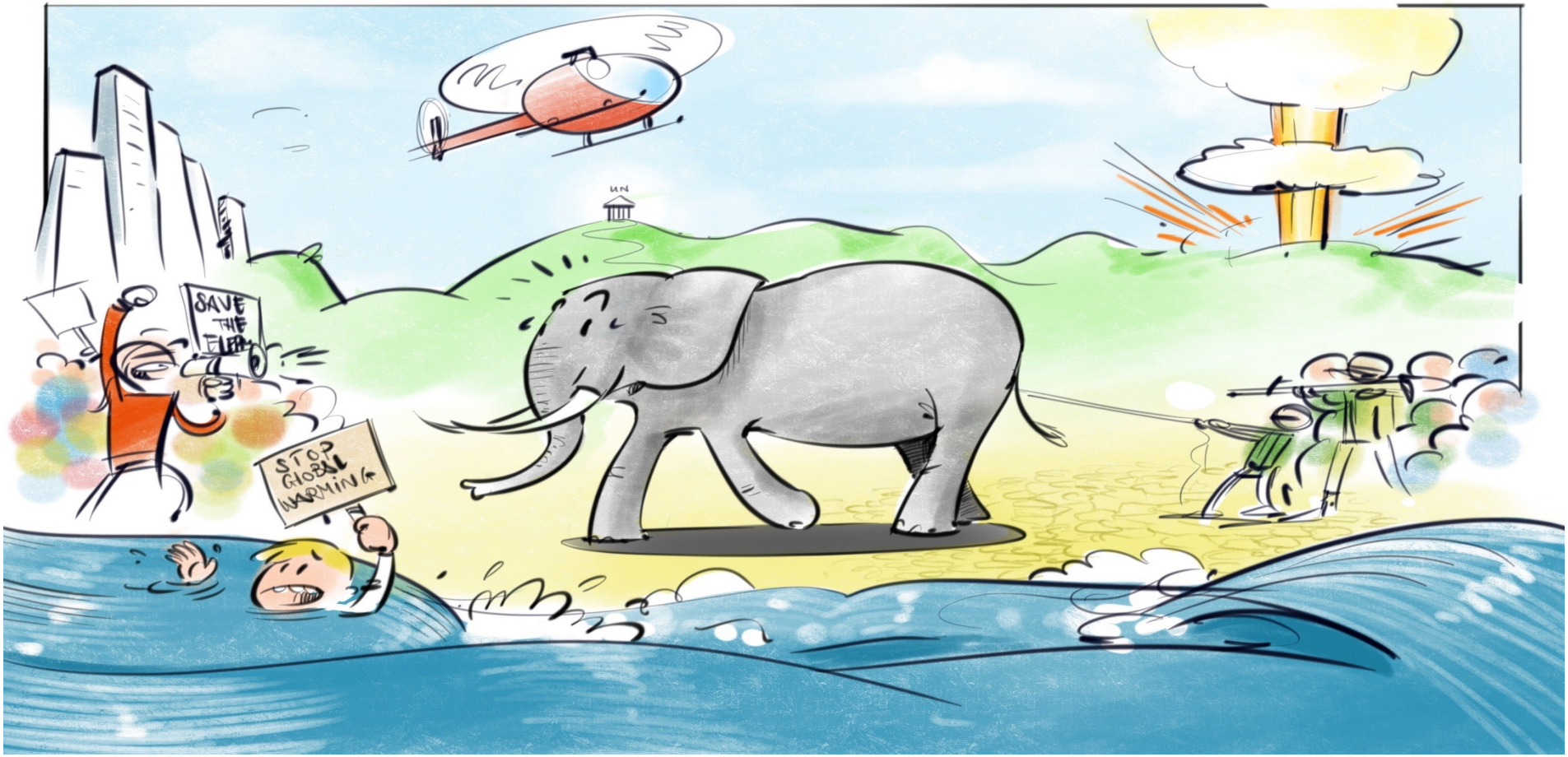
Samenwerkingsvormen

common eye

SAVE THE
STOP
GLOBAL
UN

Samenwerken: zegen of vloek?

Mopperuh!!!

Verlengd lokaal bestuur

- Geen aparte bestuurslaag met rechtstreeks gekozen bestuur
- Taken, bevoegdheden, geld: van de deelnemers
- Bestuurders: van de deelnemers
- Informatieplicht, verantwoording, controle: bij de deelnemers

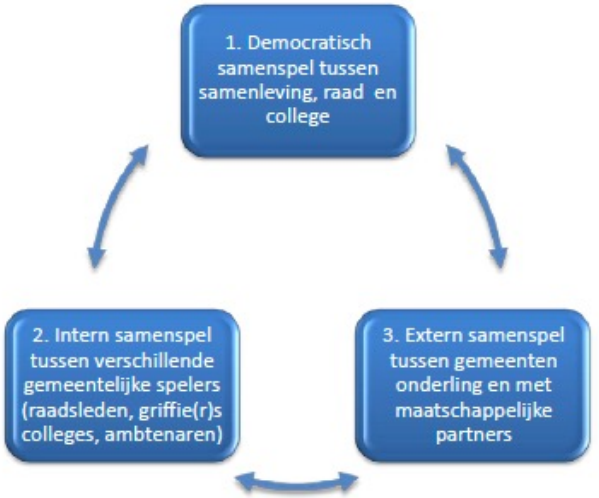

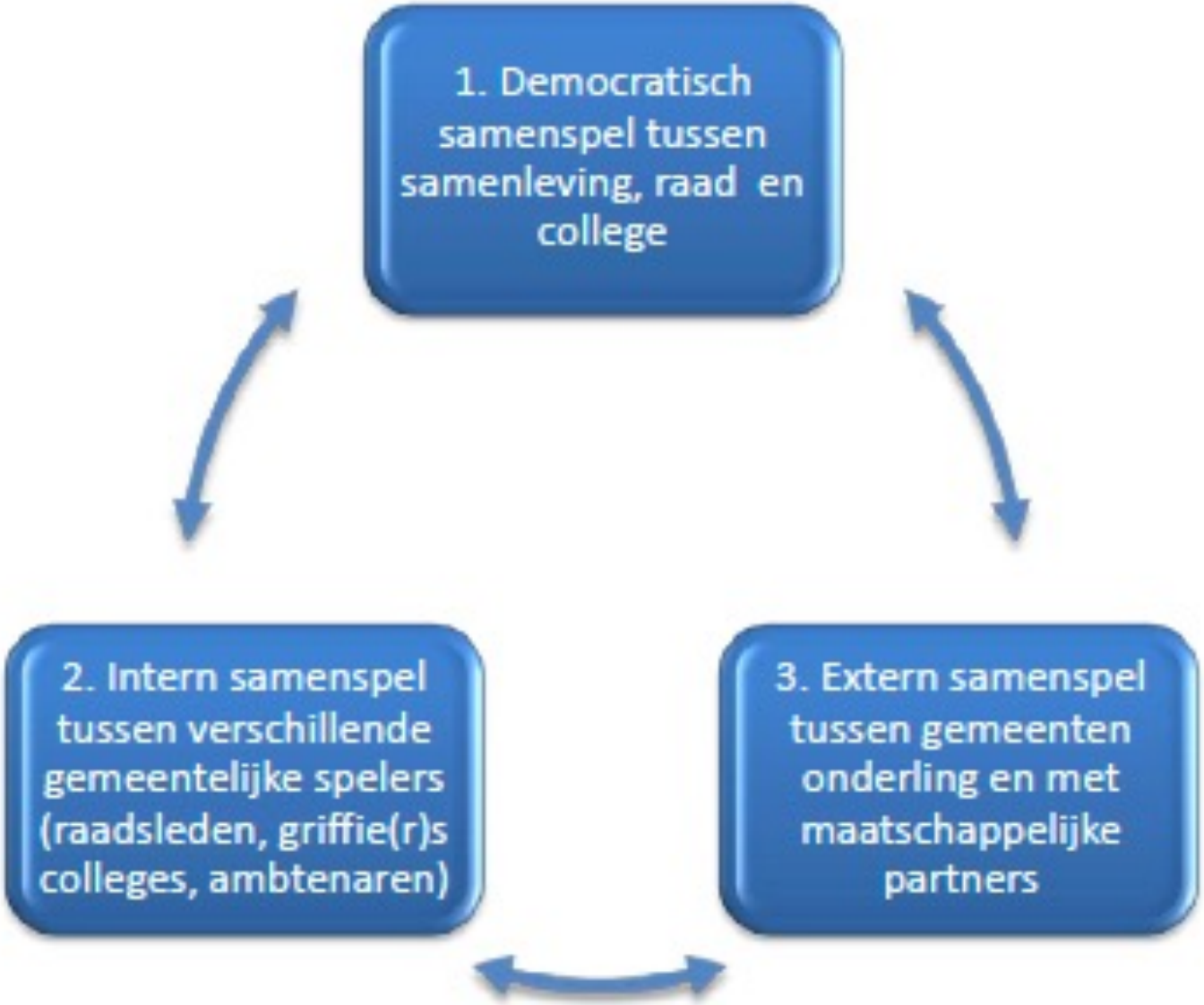
Klachten

- Weinig mogelijkheden voor invloed en integrale afwegingen
- Afstand, gebrekkige informatie en transparantie
- Gebrek aan tijd en kennis
- Complexiteit
- Gebrekkige controle en verantwoording

“We moeten leren om steeds de vraag te stellen welke specifieke oplossing bij welk specifiek probleem past en wie dat het beste kan doen. In sommige gevallen staan niet gemeenten, maar maatschappelijke partijen aan de lat. In andere situaties werken overheden samen, bijvoorbeeld op regionaal niveau”

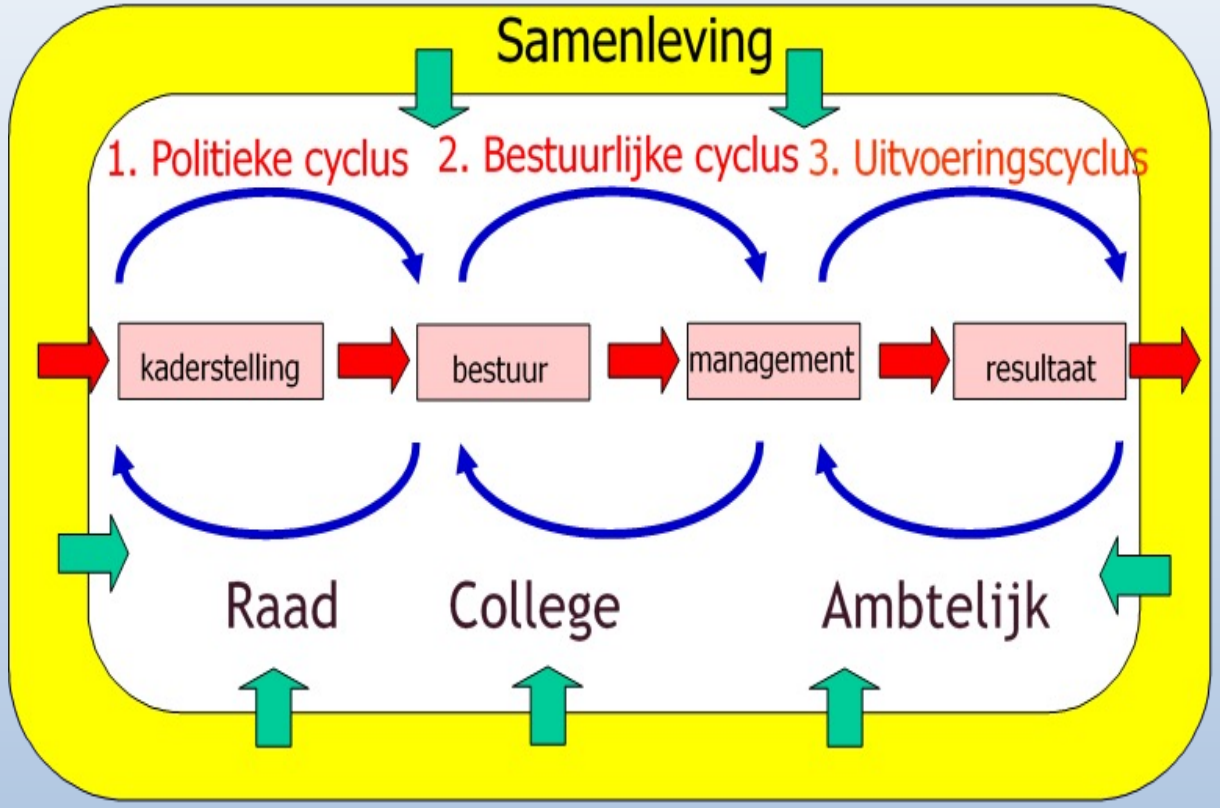

1. Democratisch samenspel tussen samenleving, raad en college
2. Intern samenspel tussen verschillende gemeentelijke spelers (raadsleden, griffie(r)s colleges, ambtenaren)
3. Extern samenspel tussen gemeenten onderling en met maatschappelijke partners

Zoek elkaar op, in en buiten het stadhuis!

Samenspel: algemeen

Een goed bestuurde gemeente heeft een effectief samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

- De raad stelt de kaders controleert daarop
- Het college vertaalt kaders naar uitvoering en stelt kaders voor aan de raad
- De ambtelijke organisatie adviseert over de kaders en voert uit
- Alle drie ontvangen input uit de samenleving

Raad en college

Formele bevoegdheden raad

Informatie

- Van eigen college, het bestuur en eigen bestuurders
- (Onderzoeks-)commissies, rekenkamerfunctie
- Kadernota, (voorl.) jaarverslag

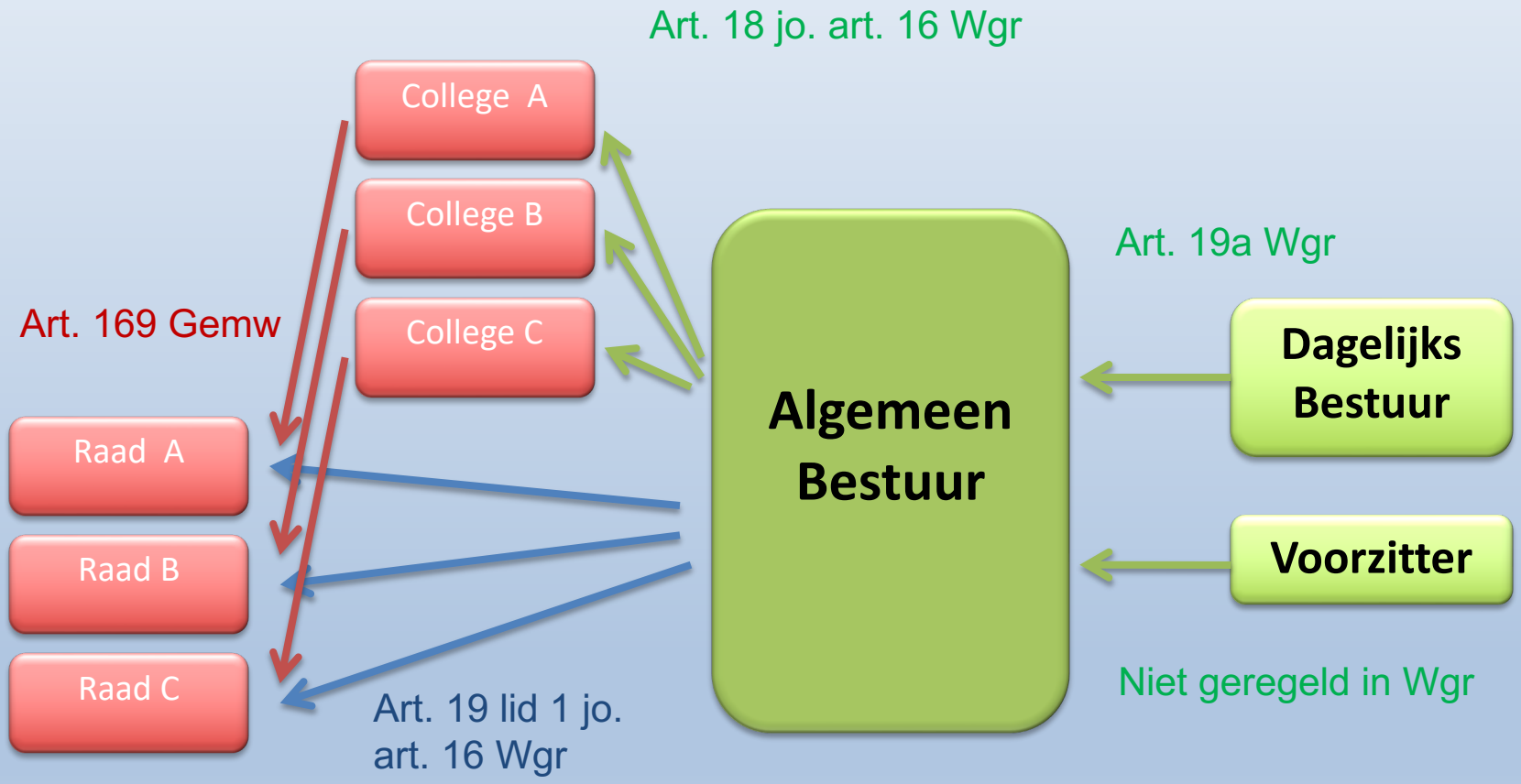
Verantwoording

- College en zijn leden
- Eigen, individuele leden bestuur samenwerkingsverband

Mee- en bijsturen

- Moties, zienswijzen, instructies, aanwijzingen
- Zienswijze en toestemming bij aangaan, wijzigen, toetreden en uittreden gemeenschappelijke regeling
- Ontslag eigen wethouder

VERANTWOORDING

Wat heeft de Raad echt nodig, en van wie?

Praktische oplossingen in eigen huis

- Zorg voor **overzicht;** eisen voor basisinformatie?
  - Wanneer, waarom, met wie, en hoe?
  - Nieuwe Beleidsnotitie samenwerkingsverbanden 2.0
- **Maak focus, prioriteer, selecteer, adopteer**
  - Maak keuze uit 31 samenwerkingsverbanden
  - Perspectief, bijvoorbeeld: Maatschappelijke betekenis, financiële impact
  - Adopteer een samenwerking: Raadslid volgt en gaat in gesprek; Vraagbaak voor fractie en raad; ‘neutraal’
- Maak **werkafspraken** voor uitwisseling
  - Bijpraten, themasessies, portefeuillehouder, wethouder, ambtenaren, experts, externen
  - Commissies: vakcommissies, of speciale?

Voorbeeld 1: Overzicht

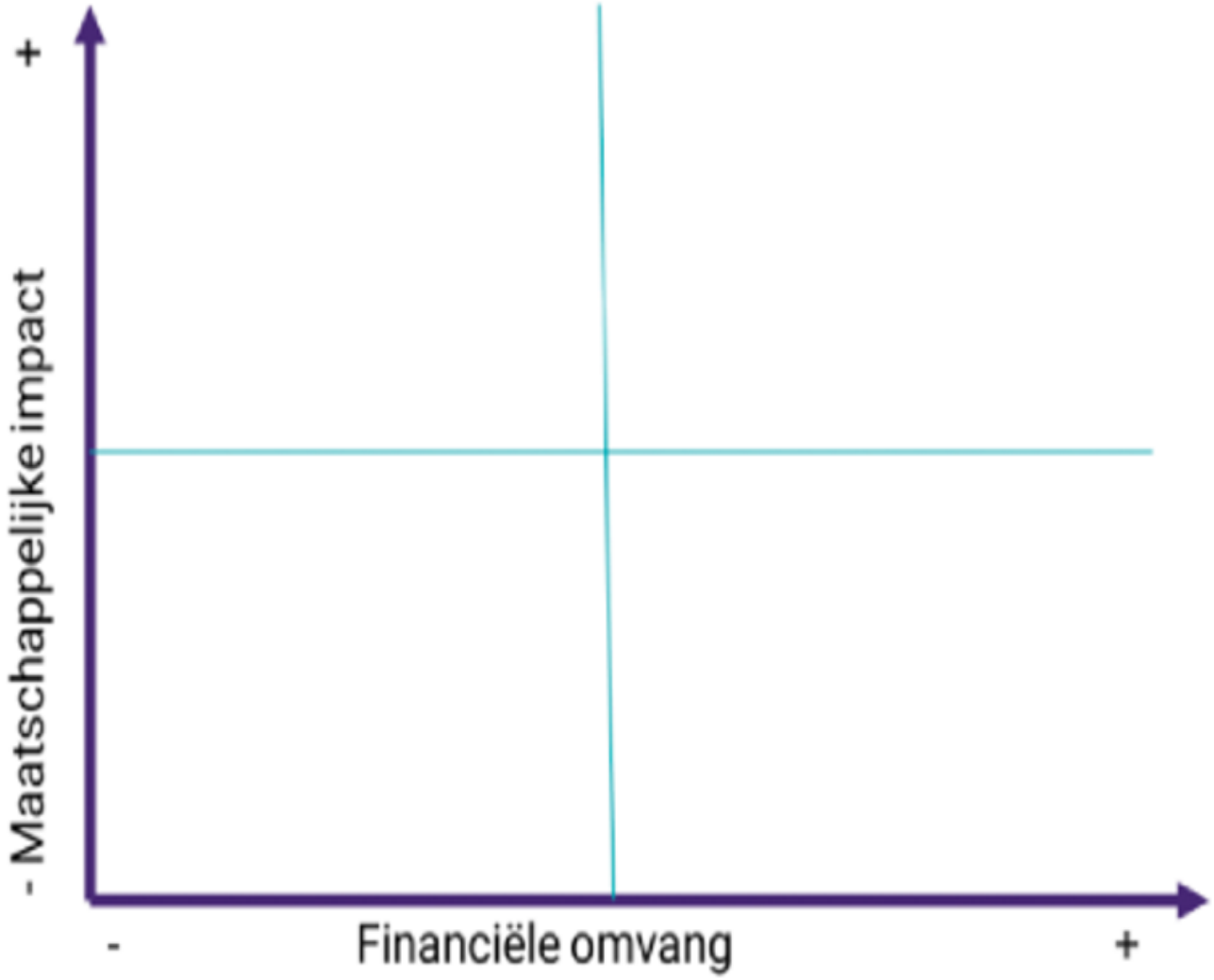
- De motieven, het belang van de samenwerking, en de actuele relevantie ervan;
- De doelen van de eigen gemeente?
- De keuzeruimte en mogelijkheden voor beïnvloeding voor de eigen gemeente;
- De momenten van politieke afwegingen, de belangrijke procesmijlpalen en de betrokkenheid van de raad daarbij.

Voorbeeld 2: Prioritering?

- Beleidsrijk en beleidsarm
- Strategisch en uitvoerend
- Nieuwe ontwikkelingen en als vanouds
- Grote en kleine regionale schaal
- Hoge en lage bestuurlijke risico's
- Grote en kleine financiële risico's
- Bevoegdheid van raad of college

Voorbeeld 2: Prioritering?

- Beleidsrijk en beleidsarm
- Strategisch en uitvoerend
- Nieuwe ontwikkelingen en als vanouds
- Grote en kleine regionale schaal
- Hoge en lage bestuurlijke risico's
- Grote en kleine financiële risico's
- Bevoegdheid van raad of college

+
- Maatschappelijke impact
-
Financiële omvang
+

Voorbeeld 3: werkafspraken

- Een vaste gesprekstafel voor de processen, afstemming, informatie
  - informeel, vakcommissie, speciale regionale commissie
- Themabijeenkomsten, evaluaties, risico-inventarisaties
- Bijpraten, portefeuillehouder, wethouder, ambtenaren, experts, externen

Zoek elkaar in de regio op

- Regionale ontmoetingen, van informeel tot commissie
  - Uitwisselen, synchroniseren, gezamenlijke bijeenkomsten
  - Regionale oordeels- en beeldvorming, advies aan samenwerking en aan de eigen raad
  - Afstemmen zienswijzen, moties
  - ‘Regionale Algemene vergadering’
- Regionaal, gezamenlijk raadsinformatiesysteem
- Regionaal selectie, adoptie?

Regio NO Brabant: de Verenigde voorbereidende bijeenkomst (VVB)

- Een platform voor ontmoeting raads- en collegeleden (en AB-leden waterschappen)
- Met mogelijkheid vooraf voor het indienen van wijzigingsvoorstellen en suggesties
- Regionale portefeuillehouders reageren, waarna debat en peiling stemming
- Raden ontvangen verslag en advies in te stemmen met de voorstellen en amendementen die een meerderheid kregen.

Herziening Wgr

nkrijk der Nederlanden

18

**Wet van 15 december 2021 tot wij
Wet gemeenschappelijke regelinge
andere wetten in verband met het
van de democratische legitimatie
gemeenschappelijke regelingen**

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning
Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! d
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het
Wet gemeenschappelijke regelingen en enige andere
tische legitimatie van gemeenschappelijke regelinge
alsmede in de Wet gemeenschappelijke regelingen e
treffen ter vergroting van de ruimte voor differentiat
schappelijke regelingen;
Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Ra
gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Genera
vonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en versta

ARTIKEL I

De Wet gemeenschappelijke regelingen wordt als

Herziening Wgr

1. Gemeenschappelijke adviescommissie raadsleden

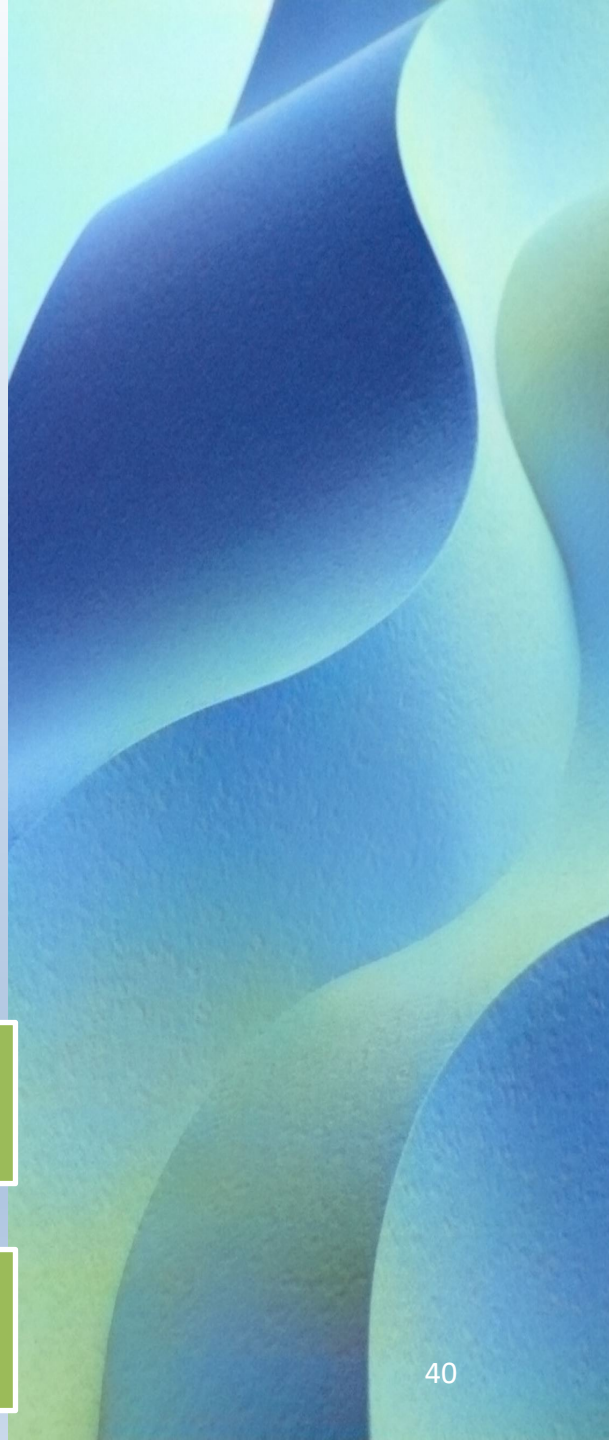
2. Besluiten met extra zienswijze (financiële gevolgen, gevoelig, beleidskeuzes)?

3. Hoe participatie burgers, organisaties

4. Hoe een actieve informatieplicht?

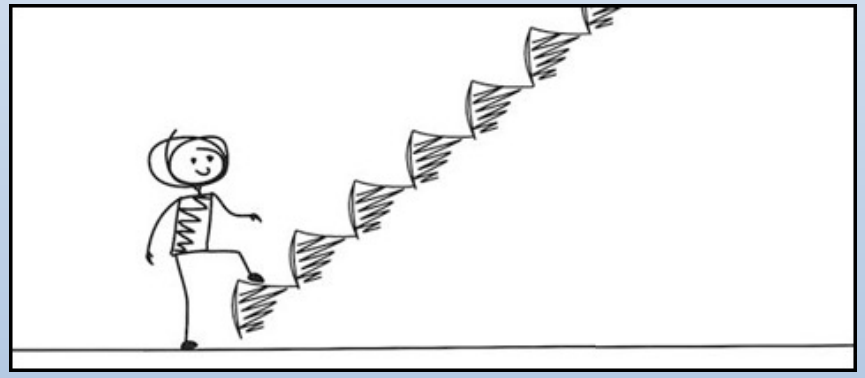
Verplichte aanpassing van de GR voor:

- Bepalingen over evaluatie, uittreding (vermogen)
- Aanpassing begrotingscyclus

Afronden

- Wat hebben we gezien?
- Wat heeft de raad nodig?
- Wat is de logische volgende stap?
- Wie zet wat in gang?

Contact

dr. mr. Maarten Hageman

Docent Governance VU Law Academy en VNG

Associate Partner Proof Adviseurs en Rijnconsult

Hageman.Advies@Gmail.com

06 4077 0328

Maarten Hageman

Maarten Hageman

Hageman Advies

Strategie | Samenwerking | Governance